

VMI TOLERANCIJOS KORUPCIJAI INDEKSO 2017 M. TYRIMO REZULTATAI

2017 m. II ketvirtį Valstybinėje mokesčių inspekcijoje prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir apskričių valstybinėse mokesčių inspekcijose (toliau kartu – VMI) atliktas VMI tolerancijos korupcijai tyrimas.

Tyrimo tikslas:

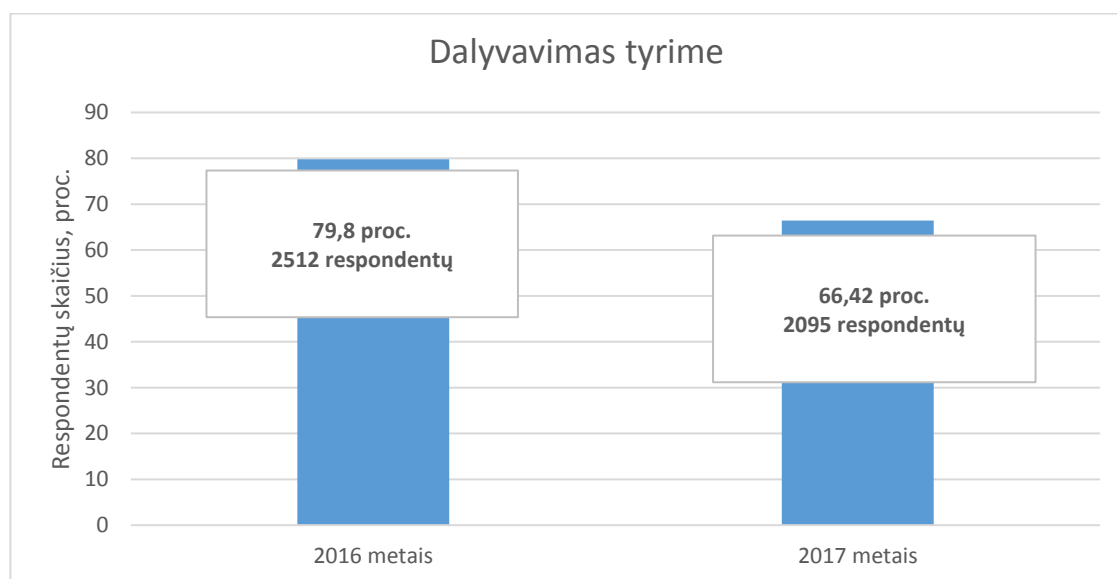
Nustatyti koks yra VMI tolerancijos korupcijai indeksas, t. y. koks yra VMI valstybės tarnautojų / darbuotojų bendras požiūris į korupciją, kiek plačiai paplitęs šis reiškinys ir koks VMI valstybės tarnautojų / darbuotojų santykis su korupcinio pobūdžio apraiškomis.

Tyrimo dalyviai:

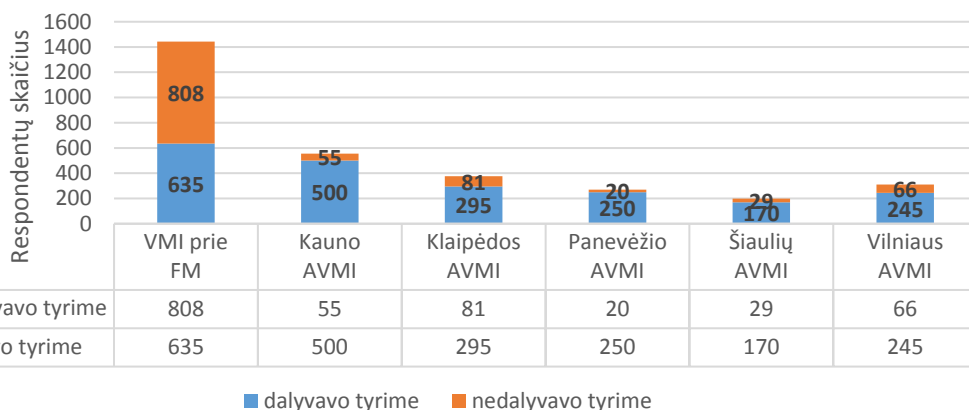
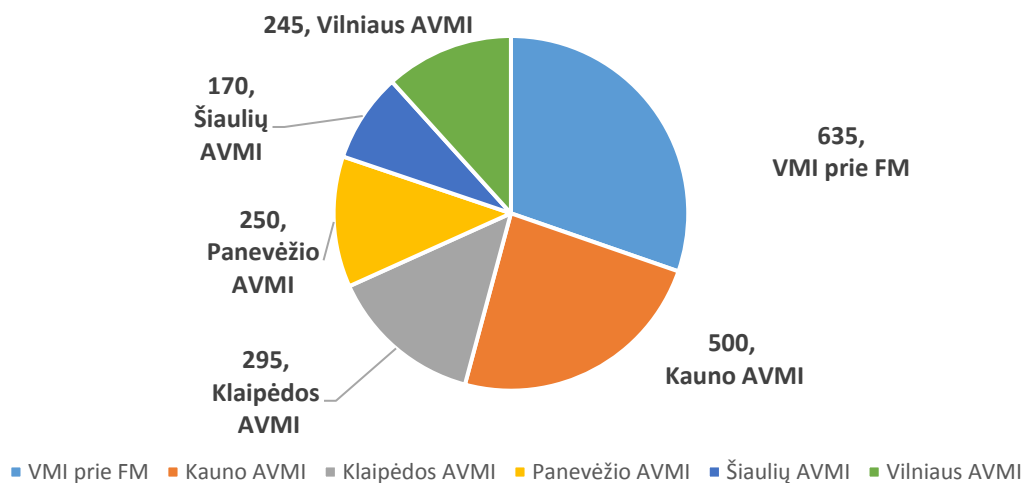
Siekiant kuo tiksliau nustatyti bendrą VMI tolerancijos korupcijai indeksą anoniminė tyrimo anketa buvo pateikta visiems VMI dirbantiems valstybės tarnautojams / darbuotojams (toliau – respondentai).

2017 metais tyrime dalyvavo **2095** VMI valstybės tarnautojų / darbuotojų, t. y. **66,42 %** iš visų **3154** VMI sistemoje dirbančiųjų.

2016 metais tyrimo metu anoniminę tyrimo anketą užpildė **2512** respondentų, t. y. tyrime dalyvavo **79,8 %** VMI valstybės tarnautojų / darbuotojų iš visų **3147** VMI sistemoje dirbančiųjų

Iš 2017 m. dalyvavusių 2095 respondentų dirba:

Tyrimo trukmė:

Anketai užpildyti buvo skirta 14 darbo dienų, t. y. nuo 2017-05-09 iki 2017-05-26.

Tyrimo klausimai:

- 4 klausimai, susiję su informacija apie respondentus (kur respondentai dirba, jų darbo trukmė VMI, respondentų išsilavinimas bei respondentų amžius);
- 8 klausimai, susiję su respondentų požiūriu į korupciją bei korupcijos prevenciją;
- 1 atviras klausimas, skirtas respondentams, norintiems pateikti pasiūlymus bei pastabas dėl korupcijos prevencijos VMI.

Siekiant analizuoti, lyginti tyrimo rezultatų pokyčius, tiek 2016 m., tiek 2017 m. tyrimo anketa sudaryta iš 13 analogiškų klausimų (1 priedas).

IŠVADA: 2017 m. tyrimo dalyvavo 417 respondentų mažiau negu 2016 metais.

I DALIS RESPONDENTŲ POŽIŪRIS Į KORUPCIJĄ BEI KORUPCIJOS PREVENCIJĄ

1. AR RESPONDENTAI PRANEŠTŲ APIE KORUPCIJĄ?

2017 m.

80,33 % arba **1683** respondentai nurodė, kad **praneštų** apie jiems žinomą korupcijos atvejį.

0,39 % arba **8** respondentai nurodė, kad **nepraneštų**.

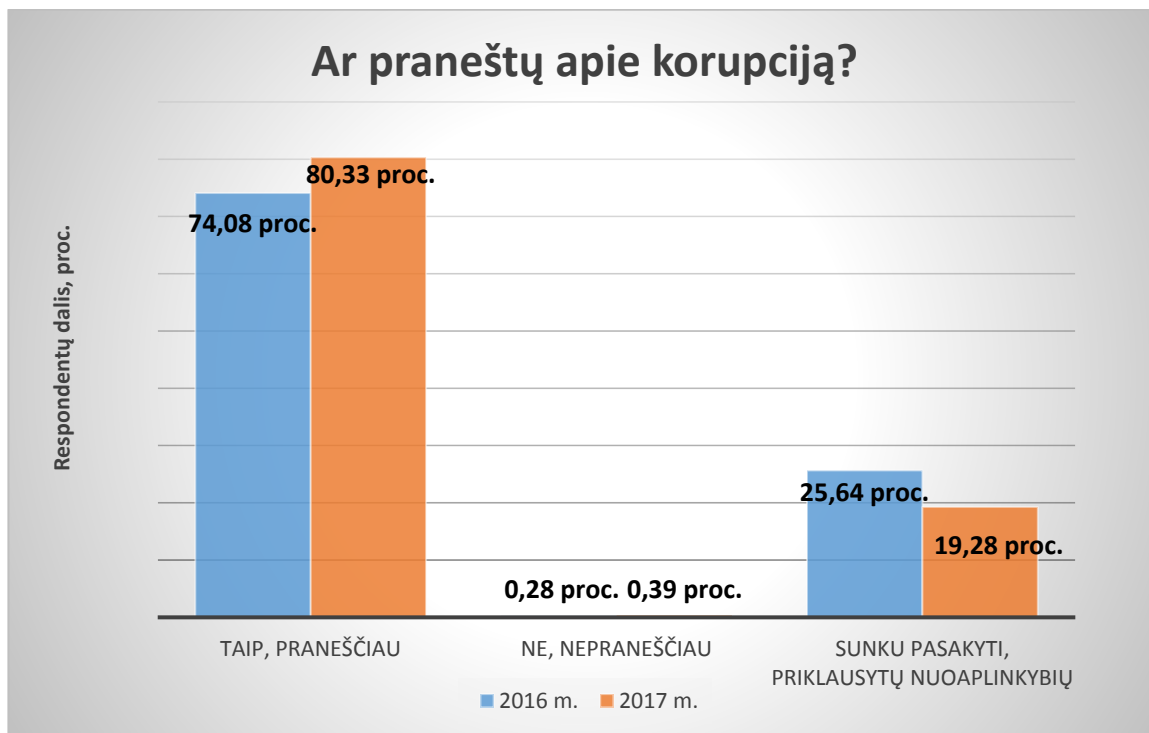
Penktadalis respondentų, t. y. **404** arba **19,28 %**, **nežino ar praneštų**, nurodė, kad tai priklausytų nuo aplinkybių.

2016 m.

74,08 % arba **1861** respondentas nurodė, kad **praneštų** apie jiems žinomą korupcijos atvejį.

0,28 % arba **7** respondentai nurodė, kad **nepraneštų**.

Ketvirtadalis respondentų, t. y. **644** arba **25,64 %**, **nežino ar praneštų**, nurodė, kad tai priklausytų nuo aplinkybių.

IŠVADA: padidėjo respondentų, nurodžiusių, kad praneštų apie jiems žinomą korupcijos atvejį, dalis.

2. AR RESPONDENTAI ŽINO, KUR KREIPTIS, NORINT PRANEŠTI APIE KORUPCIJOS ATVEJUS?

2017 metai

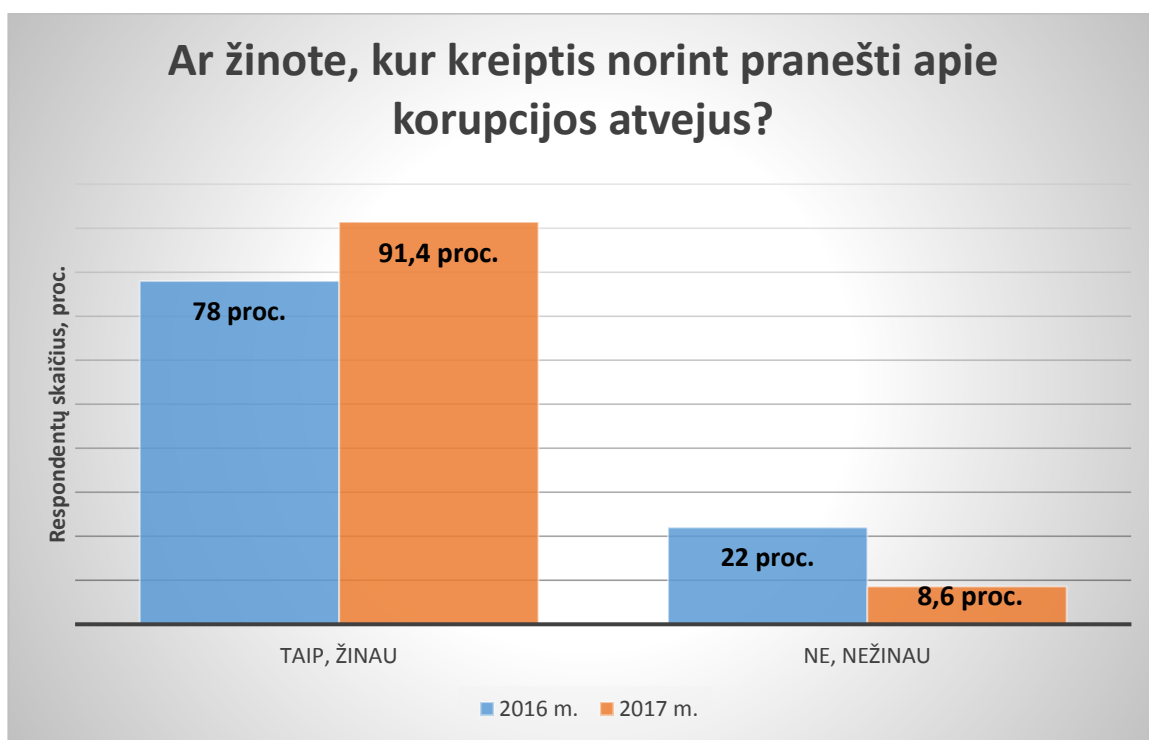
91,4 % arba **1915** respondentų nurodė, kad **žino, kur kreiptis** norint pranešti apie korupcijos atvejus.

8,6 % arba **180** respondentai nurodė, kad **nežino kur kreiptis** norint pranešti apie korupcijos atvejus.

2016 metai

78 % arba **1970** respondentų nurodė, kad **žino, kur kreiptis** norint pranešti apie korupcijos atvejus.

22 % arba **542** respondentai nurodė, kad **nežino kur kreiptis** norint pranešti apie korupcijos atvejus.

IŠVADA: padidėjo respondentų, žinančių kur kreiptis norint pranešti apie korupciją, dalis.

Tiek 2016 m., tiek 2017 m. kai kurie respondentai, kurie nurodė, jog žino, **kur reikėtų kreiptis norint pranešti apie korupcijos atvejus**, į atvirą klausimą „Irašykite, kur reikėtų kreiptis“ atsakė, kad kreiptųsi į VTEK, FNTT, policiją, teisėsaugą, prokuratūrą, Valstybinę darbo inspekciją, skambintų telefonu 112 ir kt.

Tačiau, dažniausiai respondentai atsakė, kad kreiptųsi į:

- VMI prie FM Vidaus saugumo skyrių;
- už korupcijos prevenciją atsakingą asmenį;
- viršininką;
- Specialiųjų tyrimų tarnybą (tel.: (8 5) 266 3333, el. paštu: pranesk@stt.lt);
- tiesioginį vadovą;
- praneštų VMI pasitikėjimo telefonu 1882,
- el. paštu korupcijosprevencija@vmi.lt.

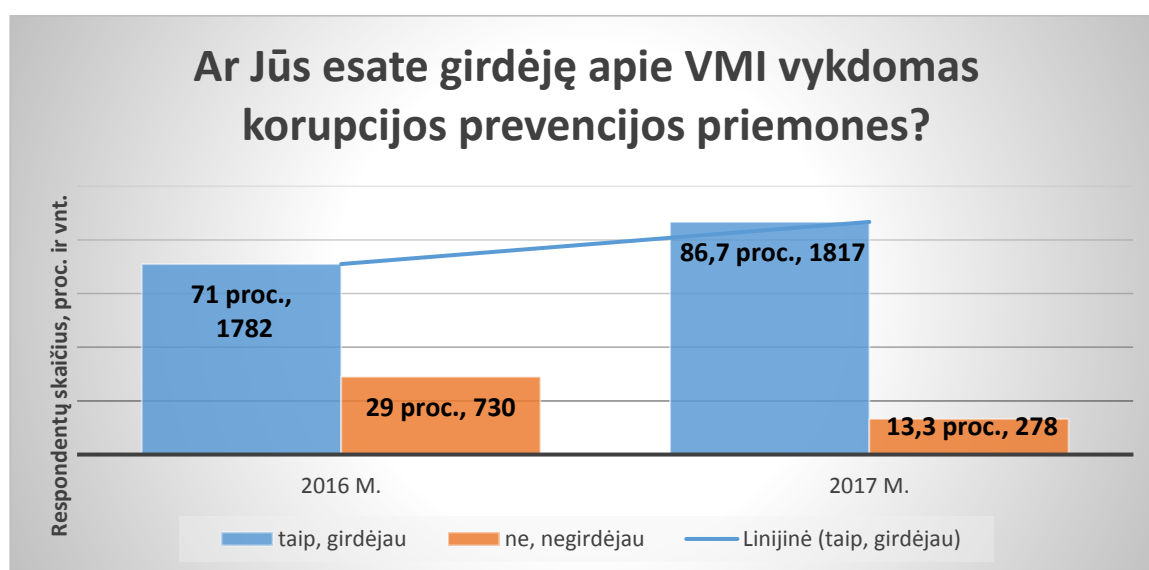
3. AR RESPONDENTAI YRA GIRDĖJĘ APIE VMI VYKDOMAS KORUPCIJOS PREVENCIJOS PRIEMONES?

2017 m.

86,7% arba **1817** respondentų atsakė, kad **yra girdėję** apie VMI vykdomas korupcijos prevencijos priemones.

2016 m.

71 % arba **1782** respondentų atsakė, kad **yra girdėję** apie VMI vykdomas korupcijos prevencijos priemones.

IŠVADA: padidėjo respondentų, girdėjusių apie VMI vykdomas korupcijos prevencijos priemones, dalis.

Respondentai, kurie **yra girdėję** apie VMI vykdomas korupcijos prevencijos priemones, dažniausiai įvardijo šias:

- teisės aktų projektų antikorupcinis vertinimas;
- VMI korupcijos prevencijos programa (daugelis respondentų žino, kad VMI turi pasitvirtinusi korupcijos prevencijos programą, kurioje yra nurodytos vykdomos korupcijos prevencijos priemonės, ir turi pasitvirtinusi korupcijos prevencijos priemonių planą);
- veiklos sričių antikorupcinė analizė ir vertinimas;
- mokymai, seminarai, darbuotojų sąmoningumo didinimas;
- sudarytos galimybės tiek mokesčių mokėtojams, tiek VMI darbuotojams pranešti apie galimą korupciją (pasitikėjimo telefonas, programėlė „Pranešk“, fizinės pašto dėžutės ir kt.);
- korupcijos atvejų viešinimas;
- informavimas apie taikomą neteisėtą poveikį;
- VMI valstybės tarnautojo elgesio kodeksas;
- darbuotojų informavimas apie privačių interesų deklaravimą, apie interesų konflikto vengimą, privačių interesų deklaravimą;
- informavimas apie gautas dovanas, jų pateikimas dovanų vertinimo komisijai, aiški dovanų politika;
- informacinis plakatas „Nelikite abejingi, susidūrėte - praneškite“;
- interneto svetainėje www.vmi.lt informacijos apie korupcijos prevenciją skelbimas;

- rekomendacijos darbuotojams korupcijos prevencijos tema; VMI valstybės tarnautojų ir darbuotojų turimos informacijos apie galimas korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas VMI perdavimo ir nagrinėjimo taisyklės; skaidrumo atmintinė/rekomendacijos;
- informacijos viešinimas apie VMI vykdomus viešuosius pirkimus, apie VMI vadovų susitikimus;
- daugelis mokesčių mokėtojams teikiamų paslaugų perkėlimas į elektroninę erdvę ir paslaugų teikimas elektroniniu būdu;
- VMI tolerancijos korupcijai indekso tyrimo atlikimas.

Taip pat tyrimas parodė, kad respondentai korupcijos prevencijos priemonėms **klaidingai priskiria** tokias priemones kaip:

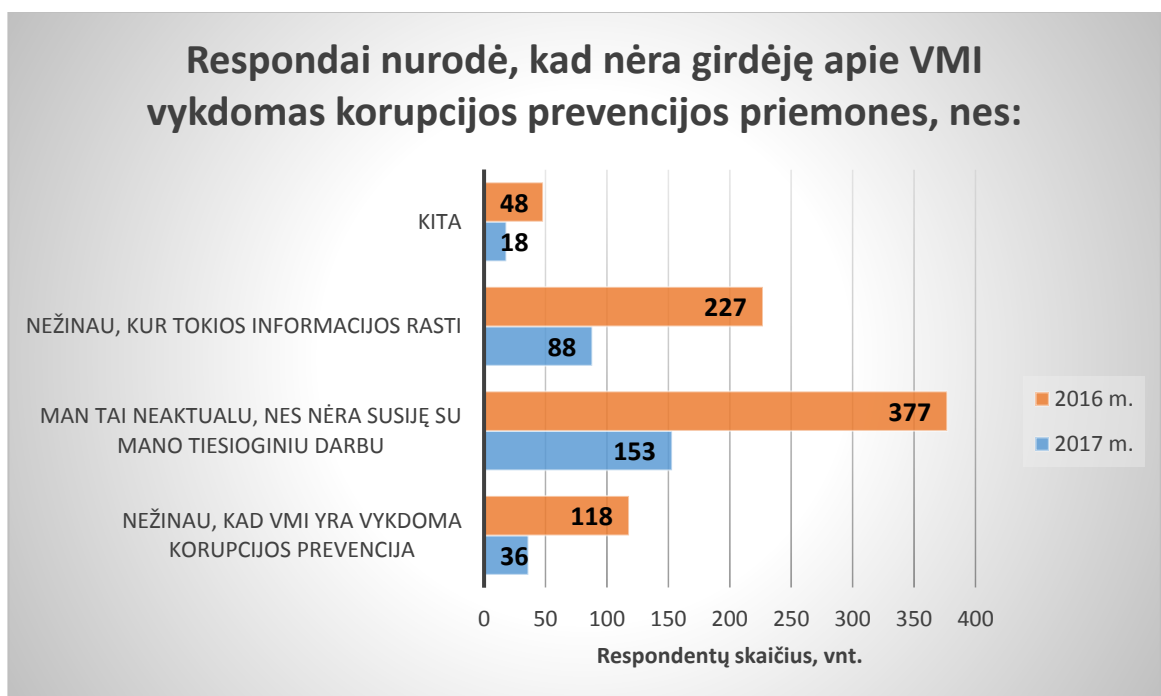
- vykdomus projektus: „Stop šešėliui“, „Baltieji chalatai“, „Baltosios pirštinės“, „Skaidri gamyba“, „Šioje šalyje nėra vietos šešėliui“, „Neimk vokelio“, „Būk atidus, atsakingas ir bendradarbiauk“;
- informacinių sistemų saugos bei duomenų saugos priemonės, „Švaraus stalo ir ekrano politikos“ įgyvendinimui skirtas priemonės, VMI informacijos saugumo valdymo sistemą (ISVS).

2017 m.

13,3 % arba **278** respondentų nurodė, kad **nėra girdėję** apie VMI vykdomas korupcijos prevencijos priemones, **153** respondentai kaip pagrindinę priežastį, kodėl jiems neteko girdėti apie VMI vykdomas korupcijos prevencijos priemones, nurodė, kad „*Man neaktualu, nes nėra susiję su mano tiesioginiu darbu*“.

2016 m.

29 % arba **730** respondentų nurodė, kad **nėra girdėję** apie VMI vykdomas korupcijos prevencijos priemones, **377** respondentai kaip pagrindinę priežastį, kodėl jiems neteko girdėti apie VMI vykdomas korupcijos prevencijos priemones, nurodė, kad „*Man neaktualu, nes nėra susiję su mano tiesioginiu darbu*“.

4. AR VMI YRA PAPLITUSI SITUACIJA, KAI VMI DARBUOTOJAMS / TARNAUTOJAMS NORIMA PAPILDOMAI ATSILYGINTI?

2017 m.

60 % arba **1260** respondentų mano, kad VMI **nėra paplitusi** situacija, kai VMI darbuotojams / tarnautojams norima papildomai atsilyginti.

37 % arba **771** – **nežino (negali atsakyti)**, ar tokia situacija paplitusi.

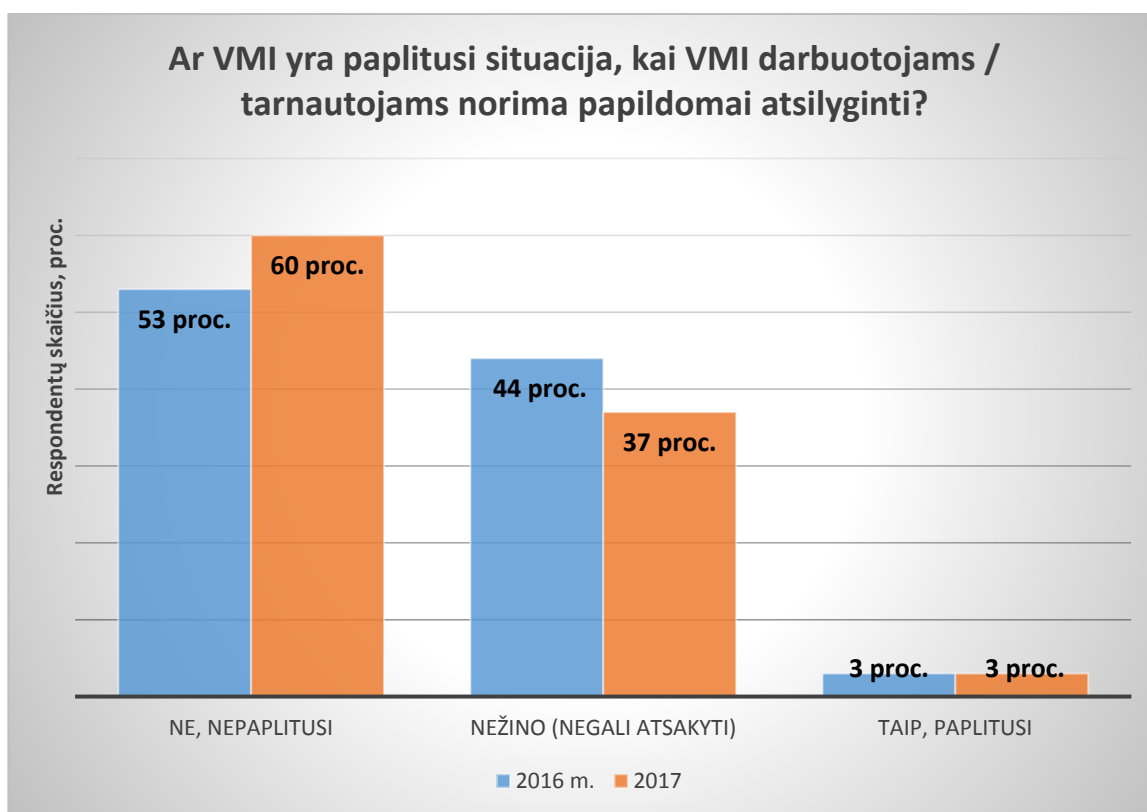
3% arba **64** – nurodė kad situacija, kai norima papildomai atsilyginti VMI darbuotojams / tarnautojams yra **paplitusi**.

2016 m.

53 % arba **1340** respondentų mano, kad VMI **nėra paplitusi** situacija, kai VMI darbuotojams / tarnautojams norima papildomai atsilyginti.

44 % arba **1103** – **nežino (negali atsakyti)**, ar tokia situacija paplitusi.

3% arba **69** – nurodė kad situacija, kai norima papildomai atsilyginti VMI darbuotojams / tarnautojams yra **paplitusi**.

IŠVADA: padidėjo respondentų, teigiančių, kad VMI nėra paplitusi situacija, kai VMI darbuotojams / tarnautojams norima papildomai atsilyginti, dalis.

5. AR RESPONDENTUI AR JO KOLEGAI BUVO SIŪLYTAS KYŠIS AR KITAIP BUVO DARBE SUSIDURTA SU KORUPCIJA?

2017 m.

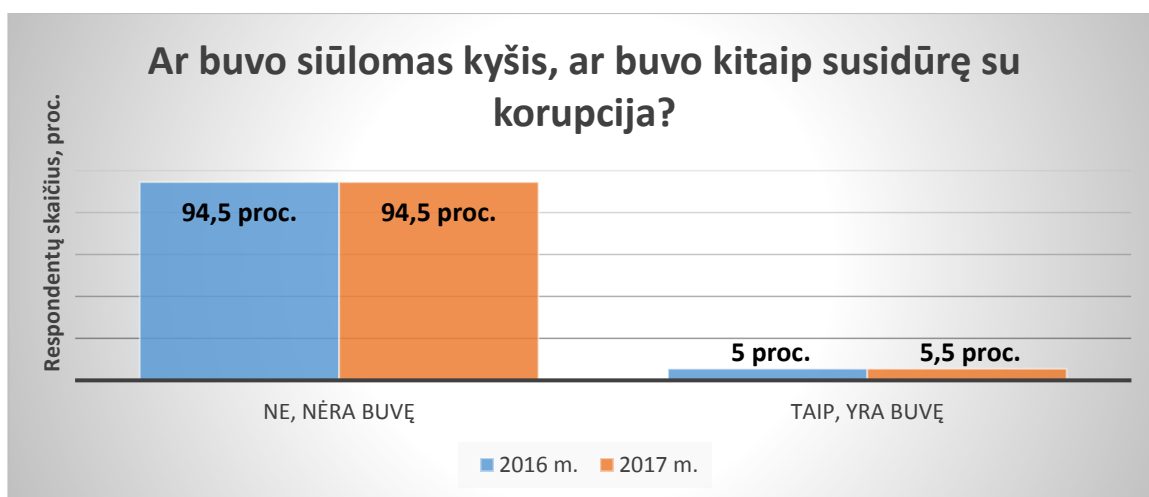
94,5 % arba **1979** respondentai nurodė, kad **nėra buvę situacijų**, kai jiems ar jų kolegai buvo siūlomas kyšis ar buvo kitaip darbe susidūrę su korupcija.

5,5 % arba **116** respondentai nurodė, kad **yra buvę** tokių situacijų, kai jiems ar jų kolegai buvo siūlomas kyšis ar buvo kitaip darbe susidūrę su korupcija.

2016 m.

94,5 % arba **2376** respondentai nurodė, kad **nėra buvę situacijų**, kai jiems ar jų kolegai buvo siūlomas kyšis ar buvo kitaip darbe susidūrę su korupcija.

5,5 % arba **136** respondentai nurodė, kad **yra buvę** tokių situacijų, kai jiems ar jų kolegai buvo siūlomas kyšis ar buvo kitaip darbe susidūrę su korupcija.

2017 m. Iš aukščiau nurodytų **116 respondentų**, kuriems yra pasitaikę situacijų, kai jiems ar jų kolegai buvo siūlomas kyšis arba kitaip susidūrė su korupcija:

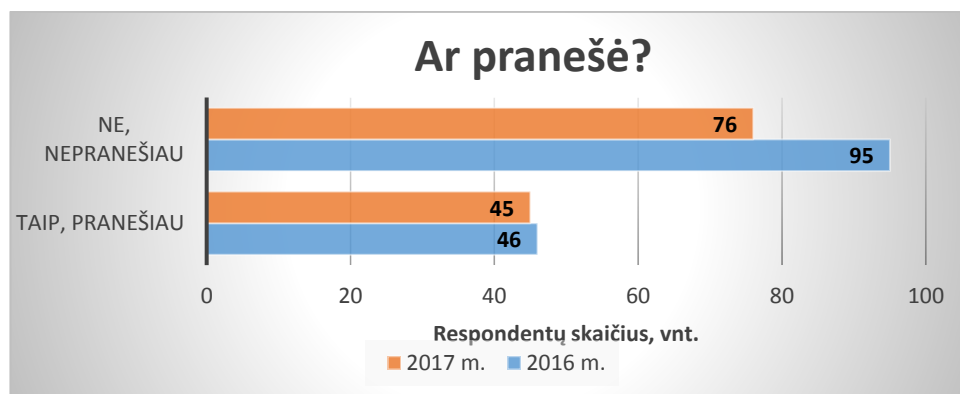
45 respondentai nurodė, kad apie šią situaciją **pranešė**.

76 respondentai nurodė, kad **nepranešė**.

2016 m. Iš aukščiau nurodytų **136 respondentų**, kuriems yra pasitaikę situacijų, kai jiems ar jų kolegai buvo siūlomas kyšis arba kitaip susidūrė su korupcija:

46 respondentai nurodė, kad apie šią situaciją **pranešė**.

95 respondentai nurodė, kad **nepranešė**.

2017 m.

tie, kas **nepranešė (76 respondentai)**, kad jiems ar jų kolegai buvo siūlomas kyšis ar buvo kitaip darbe susidūrę su korupcija, nurodė tokias galimas **priežastis, dėl kurių nepranešė** (galima buvo rinktis kelis atsakymo variantus):

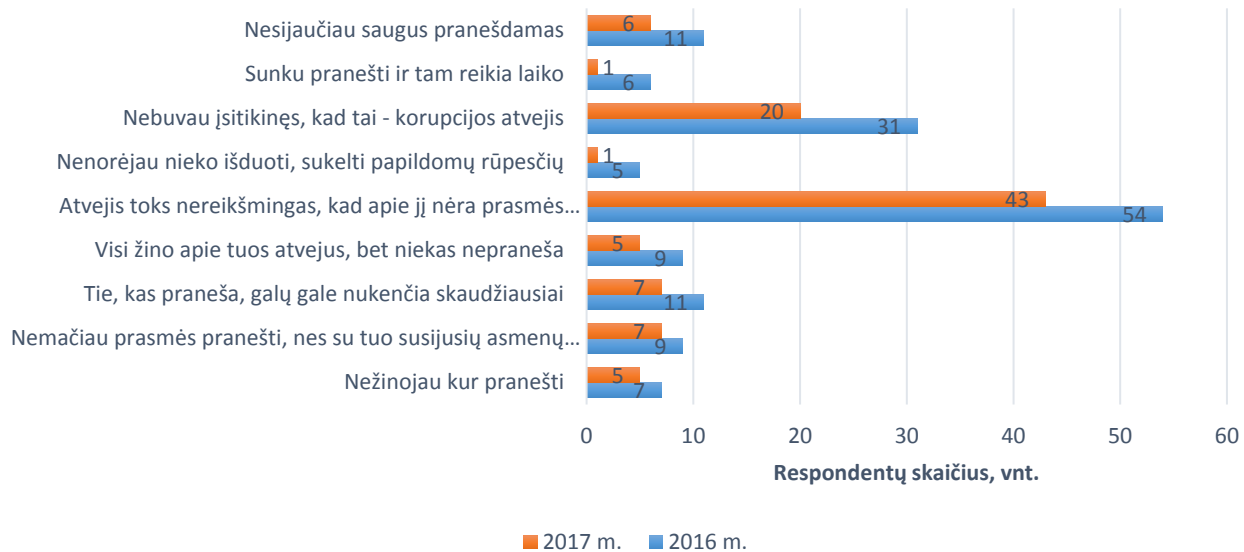
Nežinojau kur pranešti	5
Nemačiau prasmės pranešti, nes su tuo susijusių asmenų vis tiek niekas nuteistų	7
Tie, kas praneša, galų gale nukenčia skaudžiausiai	7
Visi žino apie tuos atvejus, bet niekas nepraneša	5
Atvejis toks nereikšmingas, kad apie jį nėra prasmės pranešinėti	43
Nenorėjau nieko išduoti, sukelti papildomų rūpesčių	1
Nebuvau įsitikinęs, kad tai - korupcijos atvejis	20
Sunku pranešti ir tam reikia laiko	1
Nesijaučiau saugus pranešdamas	6

2016 m.

tie, kas **nepranešė (95 respondentai)**, kad jiems ar jų kolegai buvo siūlomas kyšis ar buvo kitaip darbe susidūrę su korupcija, nurodė tokias galimas **priežastis, dėl kurių nepranešė** (galima buvo rinktis kelis atsakymo variantus):

Nežinojau kur pranešti	7
Nemačiau prasmės pranešti, nes su tuo susijusių asmenų vis tiek niekas nuteistų	9
Tie, kas praneša, galų gale nukenčia skaudžiausiai	11
Visi žino apie tuos atvejus, bet niekas nepraneša	9
Atvejis toks nereikšmingas, kad apie jį nėra prasmės pranešinėti	54
Nenorėjau nieko išduoti, sukelti papildomų rūpesčių	5
Nebuvau įsitikinęs, kad tai - korupcijos atvejis	31
Sunku pranešti ir tam reikia laiko	6
Nesijaučiau saugus pranešdamas	11

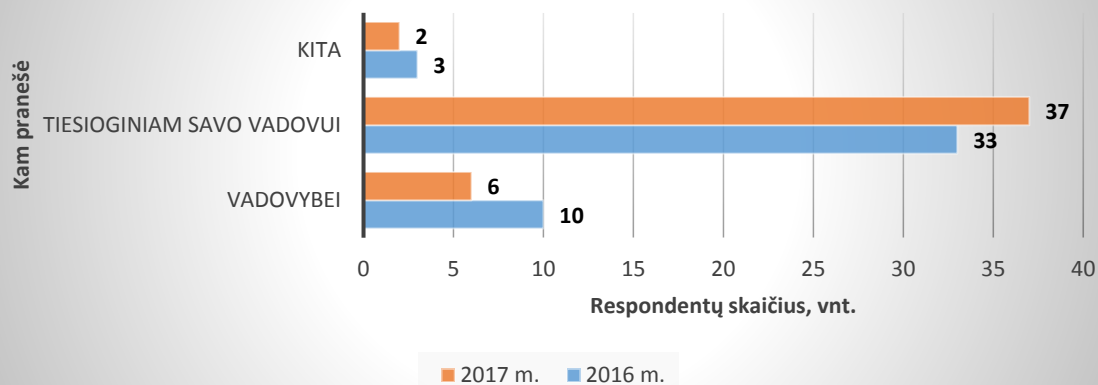
Priežastys, dėl kurių nepranešė:

IŠVADA: tiek 2016 m., tiek 2017 m. dominuoja tos pačios nepranešimo priežastys.

Tie, kas pranešė (2017 m. – 45, 2016 m. – 46 respondentai) apie pasitaikiusius atvejus, kai Jiems ar jų kolegai buvo siūlomas kyšis ar buvo kitaip darbe susidūrė su korupcija, nurodė, kad **apie tai pranešė:**

Kam pranešė?

6. AR RESPONDENTAI PRANEŠTŲ, JEIGU ATEITYJE SUSIDURTŲ SU KORUPCIJOS APRAIŠKOMIS DARBE?

2017 m.

Iš 1980 respondentų, nurodžiusių, kad nėra buvę situacijų, kai jiems ar jų kolegai buvo siūlomas kyšis ar buvo kitaip darbe susidūrę su korupcija, atsakė, kad **jeigu ateityje susidurtų** su korupcijos apraiškomis darbe:

1727 (tai sudaro **83,4 %** visų respondentų) - apie tai **praneštų**.

246 (tai sudaro **11,8 %** visų respondentų) - negali atsakyti (**nežino**) ar **praneštų**.

7 (tai **0,3 %** visų respondentų) - **nepraneštų**.

Tie kas nurodė, kad **jeigu ateityje susidurtų** su korupcijos apraiškomis darbe (1727), apie tai pirmiausiai praneštų:

vadovybei	183
tiesioginiam vadovui	1375
Specialiųjų tyrimų tarnybai	98
kita	71

2016 m.

Iš 2376 respondentų, nurodžiusių, kad nėra buvę situacijų, kai jiems ar jų kolegai buvo siūlomas kyšis ar buvo kitaip darbe susidūrę su korupcija, atsakė, kad **jeigu ateityje susidurtų** su korupcijos apraiškomis darbe:

1972 (tai sudaro **78,5 %** visų respondentų) - apie tai **praneštų**.

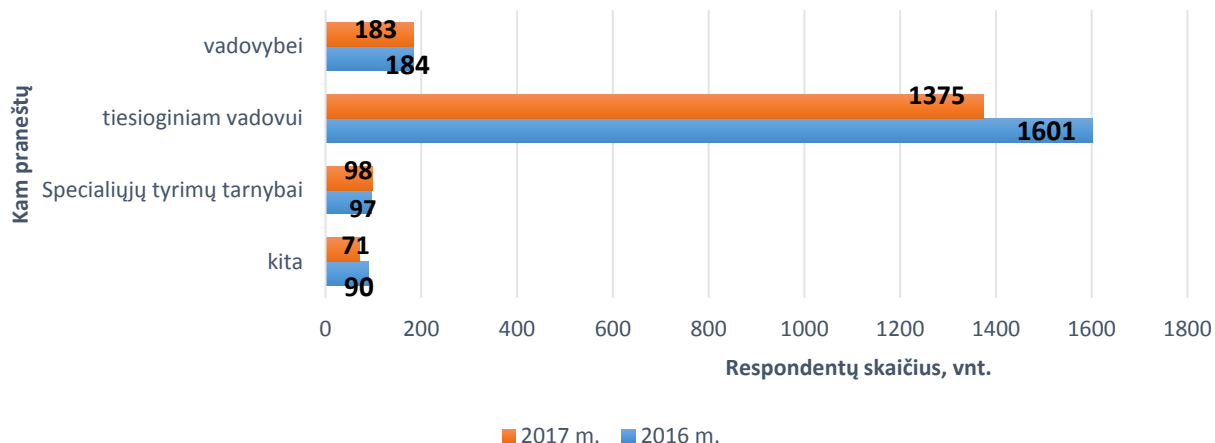
397 (tai sudaro **15,8 %** visų respondentų) - negali atsakyti (**nežino**) ar **praneštų**.

8 (tai **0,32%** visų respondentų) - **nepraneštų**.

Tie kas nurodė, kad **jeigu ateityje susidurtų** su korupcijos apraiškomis darbe (1972), apie tai pirmiausiai praneštų:

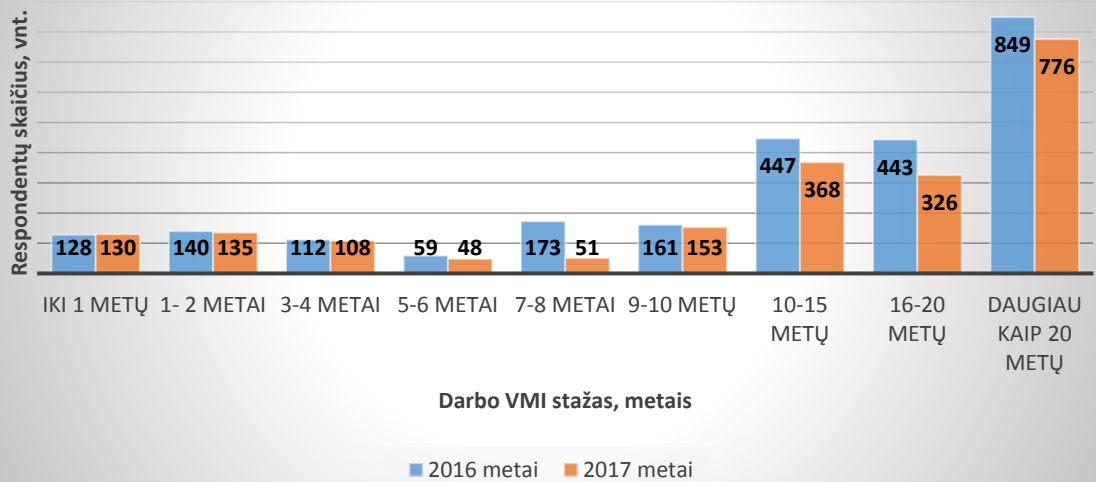
vadovybei	184
tiesioginiam vadovui	1601 arba 81 proc.
Specialiųjų tyrimų tarnybai	97
kita	90

Tie kas nurodė, kad jeigu ateityje susidurtų su korupcijos apraiškomis darbe (1972), apie tai pirmiausiai praneštų:

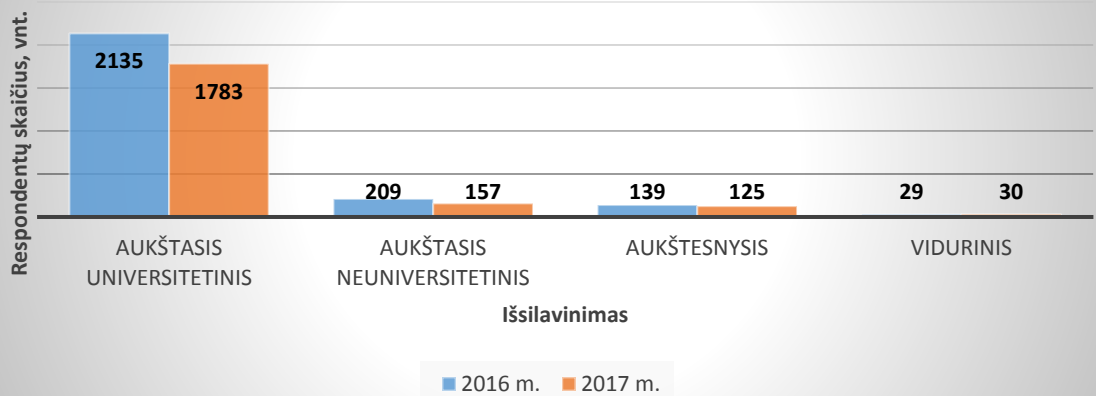

II DALIS INFORMACIJA APIE RESPONDENTUS

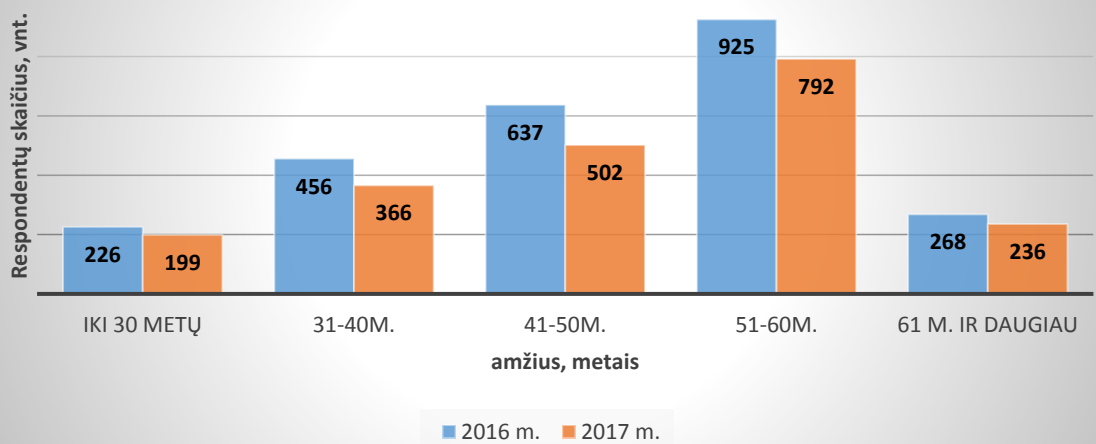
Respondentų darbo stažas VMI

Respondentų išsilavinimas

Respondentų amžius

III DALIS EFEKTYVUMO VERTINIMO KRITERIJŲ PASIEKIMO RODIKLIAI

Valstybinės mokesčių inspekcijos 2016–2018 m. korupcijos prevencijos programos 1 uždavinio „Didinti VMI prie FM ir AVMI netoleranciją bet kokioms korupcijos apraiškoms“, efektyvumo vertinimo kriterijų pasiekimo rodikliai:

2018 m. atlikus VMI tolerancijos korupcijai indekso tyrimą, planuojama pasiekti, kad:

1. ne mažiau kaip 75 procentai respondentų nurodytų, kad praneštų apie jiems žinomą korupcijos atvejį;
2. ne mažiau kaip 80 procentų respondentų nurodytų, kad jie praneštų, jeigu ateityje susidurtų su korupcijos apraiškomis darbe;
3. ne mažiau kaip 80 procentų respondentų nurodytų, kad žino, kur kreiptis, norint pranešti apie korupcijos atvejus;
4. ne mažiau kaip 75 procentų respondentų nurodytų, kad yra girdėję apie VMI vykdomas korupcijos prevencijos priemones.

2017 m. rezultatai:

